

*Pagsasalaysay***Mga Bilanggo ng Lipunan****Steph Dy Tiapco****Synopsis**

Prisons are for those who have been charged for crimes committed against persons and the greater majority. Characterized by walls, bars and routines, they are structured to reform those who are considered society's offenders.

This paper shows the contrast and similarities of women inmates and the author, a woman-outsider, who shared a common space and time at the Correctional Institution for Women in Mandaluyong in March 2012. Through a simple seminar on entrepreneurship given to those who were about to be sent home, the author learned the irony of her understanding of what a prison is and who prisoners are. This narrative presents her observations of the facility, how she saw the inmates and how her interaction with them made her reflect on her own imprisonment. It explores the shared feelings and concerns of women who have been identified as criminals and who face fears of being forgiven, accepted and reintegrated into the outside world. It almost asks if women inmates are in a better position as they have formed a sisterhood in recognition of their faults than those living outside who face daily challenges on their own wearing their scarlet letters. These reflections present hard realities about society's righteousness and how, with human eyes, people are marked and put behind invisible bars.

SIGURO PAG PARA SA IYO, para sa iyo.

Nakatanggap kami ng imbitasyon mula sa isang organisasyon ng UP na magpadala ng isang speaker tungkol sa pagnenegosyo para sa grupo ng mga kababaihan na

papauwi mula sa Correctional. Sa puso ko, bumubulong akong, "Ako na lang." Sa kabila nito, ginawa ko pa rin ang aking trabaho at nag-anyaya ng isa sa aming eksperto sa ganitong paksa. Lumipas ang isang magdamag at ako'y nakatanggap ng mensahe mula sa kanya na di siya makadadalo sapagkat may nauna na syang nakatakdang gawain. Muling tumalon ang puso ko, "Atin na 'to."

Nag-aalangan din ako sapagakat hindi ko alam kung papaano ang kanilang magiging pagtanggap sa isang katulad ko. Batid ko na ako ay isang taga-labas na maaring magsalita at makalimot sa kanilang kakaibang karanasan at maaring magbunga ang pagkakataong ito ng hindi maganda. Sa kabila ng aking mga pag-aalindangan, itinuloy ko ang paggawa ng power point presentation para sa kanila. Ang aking naging paghahanda ay naging isa sa pinakapinahirapan ko at tinapos ko ng maaga. Kadalasan, ang aking mga gawa ay nilalamay ko sa gabi bago ang aking presentasyon ngunit sa pagkakataong ito, dalawang araw pa lang, nakahanda na ako.

Kinakabahan akong sumakay ng taxi, sa bawat pagliko ay nag-aalala sa pwedeng kasapitan ng aking pagsasalita. Ang pagkakaligaw namin ay hindi ko malaman kung mabuti dahil sa lakas ng kaba ko. Ngunit lahat ng paglalakbay ay natatapos sa dapat paroonan—nakarating din kami. Isang luntiang lugar ang aking nakita—tahimik at payak, animoy, isang simpleng pamayanan; hindi mo iisiping ito na ang Correctional.

Bago tuluyang makapasok sa loob ay hiniling ng guwardya na ako ay matatakan sa may kanang kamay at nagbirong, "Para siguradong makalalabas kayo, Ma'am." Hindi rin pinayagan ang camera sa loob, "Hay sayang, wala akong remembrance!"

Nagulat akong mga ngiti ang mga sumalubong sa akin. Mga mukhang maaliwalas at naka-make-up pa! Malinis, maayos at maganda ang paligid. Maliban sa ibang lugar

na may rehas na magpapaalala kung nasaan ka, hindi ito mukhang kulungan.

Abalang-abala sa pag gawa ng mga beads ang mga inmates, ang iba ay nagpa-practice na parang choir, ang iba ay nananahi, ang iba ay naglilinis ng kuko, ang iba ay nagbabasa. May isa pang lumapit sa amin ng aking kasama at nagsabing, "Hindi po kami nanakit." Naawa naman ako, halata sigurong first time namin ng kasama ko.

Nang tawagin ako upang magsimula, tumayo ako sa kanilang harapan at nagpasalamat. Sa unang pangungusap pa lang, "Maraming salamat po sa pag-imbita nyo sa amin..." Ang mga sumunod ay hindi ko napaghandaan. "At pasensya na po kayo na ako po ay iyakin, ayan umiiyak na ako. Ako po ay naliligayahang nakitang nasa mabuti kayong kalagayan. Nang tanggapin ko ang imbitasyong ito, hindi ko po alam ang aking dadatnan. Sa nakikita ko po ngayon, nakikita kong hindi po kayo napapabayaan."

Sa dami ng aking luha ay hindi ko na halos makita ang kanilang mga mukha. May mga matang nakamasid na tila nauunawaan ang aking nararamdaman at mayroon namang nagulat sa aking nasambit. Nun pa lang alam ko na na ang pagkakataong magsalita sa kanila ay para sa akin.

"Mga Prinsipyo ng Pagbabagong-buhay at Paghahanap-buhay," yan ang aking naging paksa. Kinailangan kong maging tapat, hindi kinalimutan ang katotohanang ang pinakamalaking pagsubok ay ang pagkuha ng tiwala ng lipunan. Sapagkat sa totoo lang, ang tao ay mapanghusga.

Itinaya ko ang sariling kredibilidad. Inilahad ang sariling karanasan. Isang guro sa isang pampublikong pamantasan na piniling maging isang dalagang ina at hindi na sinubukang magbalik sa pagtuturo sa takot na ma-kwestyon ang moralidad. "Ang kulungan po ay hindi masusukat ng pagkakaroon ng mga rehas na bakal; sa labas ay may mga kulungan din kahit walang rehas. Hindi porket nasa labas

ang isang tao, siya ay malaya. Para sa mga kagaya ko, nasa labas man, ang araw-araw ay pagpapatunay ng sarili sa mata ng mga taong parang nilaba sa Tide at Ariel." Dito ay humagalpak na sila ng tawa. Alam kong alam nila ang aking ibig sabihin. At ako'y nakaramdam ng awa mula sa kanila. Alam nilang pare-pareho kami ng pinagdadaanan ngunit kapwa umaasa—na ang araw-araw din ay pagkakataong makagawa ng mga bagong hakbang na maaring makapagpabago sa aming buhay.

Nang tanungin ko kung ano pa ang kanilang mga kinatatakutan, lumabas ang financial stability at tiwala ng lipunan pero natagalan bago lumabas ang pinakamalaki nilang takot. May naglakas-loob na nagsabing, "Wala na po tayong sigurong mas malaking takot kundi ang pagtanggap at pagpapatawad ng ating mga pamilya at mahal sa buhay." Dito ko nakitang napayuko at napapahid ng mata ang marami sa kanila. Ito ang kanilang takot higit sa ano pa man.

Bilang pagtatapos, sila ay aking hinimok, "Bakit natin ito gagawin?" Ang aking sagot, "Higit sa pagiging ina, kapatid at anak, ito ay para sa pagpapaunad ng ating sarili."

Maraming lumapit sa akin upang magpasalamat. Nakipagkamay at yumakap. Higit pa sa palakpak ang natanggap ko sa aking mga tagapakinig. Alam kong nahipo ko ang kanilang puso at kahit sandali, alam kong naging isa ang aming mga damdamin. Pare-pareho kami—nananalanging sana ang tao ay parang ahas na may kakayahang magpalit ng balat, na sana pag-uwi sa kanyakanyang tahanan ay naiwan na ang lumang balat kasama ang lahat ng bahid ng mga pagkakamali pero alam naming pare-pareho na sa labas, ang lipunan, ang kaliskis ay nasa mata at ang mga tao ay mapanghusga.